

MEMO t.b.v. rondetafelgesprek biobrandstoffen en implementatie ILUC-richtlijn

In Nederland, Europa en wereldwijd zijn belangrijke afspraken gemaakt om klimaatverandering tegen te gaan.

In Parijs is eind 2015 afgesproken om de temperatuurstijging tot maximaal 2 °C, en bij voorkeur tot 1,5 °C, te beperken. Daarvoor is het noodzakelijk om de uitstoot van broeikasgassen snel sterk te reduceren. Europa heeft beleid uitgezet om de uitstoot van broeikasgassen in 2050 met 80-95% te beperken ten opzichte van de uitstoot in 1990. Voor wat betreft de transportsector heeft Europa een 60%-reductiedoelstelling voor 2050 geformuleerd, met daaraan gekoppeld het verminderen van de afhankelijkheid van fossiele olie.

De Nederlandse overheid heeft in reactie op het Commissievoorstel (van november 2016) voor herziening van de richtlijn hernieuwbare energie de positie ingenomen dat sturen op CO₂-reductie wat Nederland betreft centraal moet komen te staan in het Europese energie- en klimaatbeleid.

De visie op een duurzame brandstoffenmix, die in juli 2015 naar de Tweede Kamer is gestuurd sluit aan bij de Europese doelstellingen voor transport om de CO₂-uitstoot met 60% te reduceren in 2050.

De ontwikkelingen met betrekking tot duurzame biobrandstoffen moeten beschouwd worden in de context van de transitie naar fossiel-vrije, klimaatneutrale toekomst. De Nederlandse economie zal in de nabije toekomst gebaseerd zijn op een biobased en circulaire economie. De vraag is hoe Nederland in die toekomstige context concurrerend is. M.a.w. wat is nodig om, gegeven het internationale concurrentieel krachtenveld, een economische sterke positie te verwerven om een evenwichtige en welvarende samenleving te behouden? De innovatieve activiteiten rondom de verdere en duurzame ontwikkeling van biobrandstoffen dragen bij aan het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen en zijn tegelijkertijd een belangrijke bouwsteen voor de transformatie naar een biobased en circulaire economie. Biobrandstoffen sluiten goed aan bij punten waar Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen een internationaal leidende positie hebben: chemie, logistiek, handel en ook een grote agrifoodsector (reststromen!). De verdere ontwikkeling en productie van duurzame biobrandstoffen is vanuit dat punt bezien ook een economische propositie voor Nederland.

Vanwege dit economische perspectief is het uitermate belangrijk om aandacht te besteden aan het verzekeren van een solide draagvlak voor de productie en gebruik van duurzame biobrandstoffen. Hierbij moet verder worden doorontwikkeld op brede duurzaamheidskwesties, waaronder biodiversiteit, optimalisatie van landgebruik en sociale en arbeids-gerelateerde kwesties. Compatibiliteit met zulke maatschappelijke eisen is een belangrijke ontwerpparameter voor de productie en het gebruik van biobrandstoffen in de transportsector.

Voor een aantal transportsectoren, zoals langeafstandsgoederenvervoer, scheepvaart en luchtvaart, zijn vloeibare en gasvormige duurzame biobrandstoffen vooralsnog en naar verwachting ook de komende decennia de enige optie om de uitstoot van broeikasgassen substantieel te verminderen. Momenteel worden biobrandstoffen in bijgemengde vorm in alle sectoren gebruikt. Ze zijn van belang om CO₂-reductie te realiseren (1,2 miljoen ton CO₂-besparing - well-to-wheel - in 2015, mede dankzij het hoge aandeel van biobrandstoffen gebaseerd op afval- en residustromen)¹ zolang andere alternatieve opties zoals hernieuwbare elektriciteit en waterstof nog geen substantieel marktaandeel in het wegverkeer hebben verworven. Voor het vergroten van het draagvlak van biobrandstoffen is het van belang om aan te sluiten bij het vraagstuk van lokale vervuiling (NO_x- en PM-emissies). Daarnaast moeten ze uiteraard

¹ NEA, 2016

voldoen aan de bekende set van eisen waar met name eindgebruikers aan hechten: betaalbaar, beschikbaar en betrouwbaar.

Een belangrijke sleutelvraag voor de inzet van duurzame biobrandstoffen betreft de vraag welke grondstoffenbasis de juiste is voor de productie en gebruik van biobrandstoffen in Nederlandse context - waarbij gestuurd wordt op hoge CO₂-uitstootvermindering, vermijden van ongewenste effecten en op efficiënte en schone verbranding om lage uitlaatemissies te bereiken. Het Platform heeft daarom een verkenning opgestart, met een brede groep stakeholders, naar deze grondstoffenbasis. Daarbij wordt ook open gekeken naar de mogelijkheden van conventionele biobrandstoffen met een low-ILUC-risico.

Het Platform Duurzame Biobrandstoffen is een platform dat innovatie en marktontwikkeling van productie en gebruik van duurzame biobrandstoffen in Nederland wil versnellen. Het Platform ziet de productie en het gebruik van biobrandstoffen als instrumenteel in het bereiken van een biobased economie. Verschillende organisaties, betrokken in de brandstof- en vervoersketen, hebben aangegeven behoefte te hebben aan experimenteerruimte om nieuwe biobrandstoffen te ontwikkelen en te gebruiken en om robuuste en transparante ketens op te zetten om aan te tonen dat de inzet van duurzame biobrandstoffen aansluitend en ondersteunend kan zijn met andere maatschappelijke functies.

Tegen bovenstaande achtergrond meent het Platform dat het voor de versnelling van de productie en gebruik van duurzame biobrandstoffen nodig is om de volgende punten in overweging te nemen:

Met betrekking tot de richting van Nederlands en Europees beleid:

- Sturen op hoge well-to-wheel CO₂-reductieprestatie van duurzame biobrandstoffen die geen tot weinig ongewenste effecten sorteren. Biobrandstoffen uit afval- en reststromen zoals in RED-II aangegeven, verdienen meer expliciete steun.
- Sturen op feitelijke CO₂-uitstootreductie in de transportsector;

Met het oog op het ondersteunen van innovaties:

- Aandacht in innovatiebeleid voor verkennen en ontwikkelen van duurzame biobrandstoffen en stimuleren van ontwikkeling en introductie van nieuwe conversietechnologieën;
- Regelvrije of -luwe ruimte voor pilots (van bijvoorbeeld bedrijven, kennisinstellingen, maatschappelijke partijen en/of lokale overheden) die kunnen bijdragen aan echte innovatie

Met het oog op het mogelijk maken van versnelling in de ontwikkeling van de sector:

- Instellen van een 'level playing field' voor een gelijkwaardige beprijzing van alle fossiele en niet fossiele energiedragers/brandstoffen, mede op basis van hun milieuprestatie en -belasting;
- Onderzoeken van de mogelijkheden voor een budgetneutrale aanpassing van het accijnsstelsel, gebaseerd op de mate van milieubelasting van deze energiedragers/brandstoffen;
- Langdurig ondersteunen van innovaties voor de productie van geavanceerde biobrandstoffen ter bevordering van de kosteneffectiviteit van deze opties;
- Inzetten op doelgerichte beleidssturing (m.b.t. lokale en globale emissies) om zo optionaliteit te stimuleren die innovatie van diverse opties een impuls kan geven
- Goede toegang tot de Rijksoverheid met lessen uit pilots en marktervaringen over gewenste aanpassingen in regelgeving en beleid.

Prof. Dr. John Grin, bestuursvoorzitter Platform Duurzame Biobrandstoffen

Ir. Eric van den Heuvel, directeur Platform Duurzame Biobrandstoffen

www.platformduurzamebiobrandstoffen.nl